

A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia új hadtáp vezetési szaktanterme

Dr. F á b i á n G y u l a ezredes, a hadtudományok kandidátusa
és
N á n G y u l a mk. őrnagy

A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia vezetése a közelmúltban elemezte az akadémián folyó oktató-nevelő munka helyzetét a párhatározat tükrében.

E tevékenység kapcsán — többek között — a kitűzött célok értékelésére és a Központi Bizottság határozatából adódó feladatok meghatározására került sor.

Alapvetően kettős feladatkomplexum került meghatározásra: az egyik *feladatkomplexum* lényege a tananyag tartalmi korszerűsítése, az oktatás-nevelés színvonala hatékonyságának emelése, a minőségi fejlesztés, a *másik feladatkomplexum* az akadémia oktatási rendszerének távlati fejlesztési koncepciója kialakításának szükségességét tartalmazza.

Ez utóbbi feladatkomplexum mintegy tízéves előrelátással határozza meg az oktatási-nevelési feladatokat.

A Zrínyi Miklós Katonai Akadémia Hadtáp tanszék kollektívája — az akadémia vezetés tervének megfelelően — a felsőfokú hadtáp tisztképzés perspektivikus továbbfejlesztésének kimunkálásán dolgozik, egyrészt felmérések és vizsgálatok útján, másrészt az oktatási bázisok konkrét létrehozásával.

Jelen cikkben a hadtáp vezetési szaktanterem — mint oktatási bázis — létrehozásáról és alkalmazási lehetőségeiről adjuk közre tapasztalatainkat és gondolatainkat.

Tapasztalatunk szerint a vezetési szaktantermek magas fokú hatékonyságot biztosítanak a vezetési tárgykörök oktatásában, elősegítik a vezetés korszerűsítésére irányuló elgondolások realizálását.

A hadtáp vezetési szaktantermet azzal a céllal hoztuk létre, hogy elősegítse a ZMKÁ hadtáp hallgatóinak kiképzésében a hadtáp vezetés tárgyköreinek, valamint a hadtápbiztosítás szervezési folyamatainak korszerű és magasabb szintű oktatását.

A hadtáp vezetési szaktanterem tervezése előtt tanulmányoztuk; a

hadtáp vezetési alrendszer kialakítását tartalmazó — és rendelkezésre álló — koncepciót, a ZMKA-n eddig létrehozott vezetési komplexumokat, illetve azok fejlesztési célkitűzéseit, valamint a „Kossuth Lajos Katonai Főiskola” hasonló jellegű komplexumait.

A konkrét tervek készítésekor maximális mértékben figyelembe vettük a tanszéken nagy oktatói tapasztalattal rendelkező tanárok véleményét.

A hadtáp vezetési szaktanterem a vele szemben támasztott követelmények szerint beilleszkedik az akadémián folyó vezetés-oktatói bázis egységes rendszerébe és megfelel a távlati fejlesztési célkitűzéseknek. Elhelyezése a már működő vezetési szaktantermek közös komplexumában történt. Vezetéstechnikai eszközei lehetővé teszik az összekapcsolt vezetési folyamatok megvalósítását a már meglévő vezetési szaktantermekkel, ennél fogva alkalmas vezetési gyakorlatok levezetésére önállóan, összefegyvernemi és fegyvernemi szakcsapat törzsekkel együttműködésben is.

A berendezések kialakításában azt az elvi követelményt követtük, hogy a vezetési témák oktatása mellett tegye lehetővé a hallgatók gyakorlatát a harcserű viszonyokat, követelményeket megközelítő módon és segítse elő a teljesítményképes tudás objektívebb mérési módszereinek alkalmazását. Ennek megfelelően a komplexumon belül elkülönített munkahelyeket alakítottunk ki, melyek vázlatos rajzát az 1. sz. melléklet tartalmazza.

A hadtáp vezetési szaktanterem belső kialakítása és a funkcionális részek rendeltetése

A hadtáp vezetési szaktanterem kialakításának jellegét egyértelműen meghatározták a kitűzött célok, követelmények és az adott lehetőségek.

A kialakítás során arra törekedtünk, hogy az egész komplexum mentes legyen minden öncélúságtól és a funkcionális részek az oktatás folyamatában jól körülhatárolható szerepet töltsenek be.

A komplexum alapvetően három részre tagozódik, melyek külön-külön is igénybevehetők, de a helyi adottságok következtében egymástól nem teljesen függetlenül.

1. Tantermi rész (1. sz. ábra. I.)

A tantermi rész elsősorban komplex szemléltetést igénylő szakelőadások megtartását teszi lehetővé.

Általános tantermi berendezésén kívül egy „audiós” falat is tartalmaz, melyben elhelyezést nyertek külön mozgatható iskolatáblák, mágneses modellek kirakására alkalmas tábla, mozgófilm és állókép vetítésére és írásvetítésre alkalmas ernyők és táblák.

A tantermi résszel közvetlen kapcsolatban levő ún. vetítőtérben kerülnek elhelyezésre a vetítő berendezések és kiegészítő felszereléseik.

2. Munkahelyek (1. sz. ábra II—V.)

A munkahelyek a tantermi résztől és egymástól hangszigetelt fallal elválasztott, azonos méretű és berendezésű fülkéből állnak. A munka-

helyek alapvető rendeltetése a hallgatók által megszerzett ismeretanyag önálló gyakoroltatása, a teljesítményképes tudás pontosabb mérése, a hallgatókkal különböző szerepökben meghatározott információk alapján történő önálló döntések gyakoroltatása. Ezen kívül a munkahelyek lehetővé teszik csoportok (törzsek) együttes tevékenységének gyakoroltatását, továbbá különböző információkkal szabályozott, ugyanazon feladat esetében több független önálló megoldás létrehozását stb.

A munkahelyeket tábori távbeszélő készülékekkel, hangostelefonokkal és olyan eszközökkel szereljük fel, melyekkel jelenleg vagy perspektivikusan a csapathadtáp törzsek lesznek felszerelve.

3. Gépi adatfeldolgozó terem (1. sz. ábra)

A gépi adatfeldolgozó terem elsősorban kis- és középgepes adatfeldolgozás oktatására, gépi programok készítésére és futtatására, illetve konkrét gépi adatfeldolgozás gyakorlati végrehajtására, továbbá intézkedések, parancskivonatok, vázlatmásolatok stb. készítésére szolgál.

Berendezéséhez tartozik egy könyvelő automata, asztali elektronikus számológépek, sokszorosító berendezés és ezek üzemeltetéséhez szükséges felszerelések tárolására szolgáló szekréynyor.

A felsorolt funkcionális részek — mint már említettük — külön-külön is biztosítják az oktatás folyamatában történő alkalmazásukat, de komplex módon egymással szoros egységben is lehetővé teszik a hadtáp törzsek együttes gyakoroltatását különböző szinteken.

A hadtáp vezetési szaktanteremben elhelyezett és perspektivikusan elhelyezésre tervezett vezetéstechnikai eszközök — nomenklatúrájukat a 2. sz. melléklet tartalmazza — lehetőséget biztosítanak arra, hogy a hadtáp hallgatók gyakorolják az információk vételét, rögzítését és a feldolgozás folyamatát korszerű eszközökkel.

A komplexumba beépített összeköttetési rendszer alapvetően két részre bontható (3. sz. ábra); egyrészt a komplexumon belül a munkahelyek között távbeszélő berendezéssel egy K-10 központon keresztül és hangos telefontal, amely segítségével a munkahelyeken tevékenykedő hallgatók csak a tanárral — egymással nem — léphetnek beszélő kapcsolatba.

Az összeköttetési rendszer másik része lehetővé teszi — távbeszélő, hangos telefon és távíró csatornákon keresztül — más vezetési tantermekkel, a hadtáp alaptantermekkel és az akadémia Számító Központjával az információ váltást. Ezekkel a megoldásokkal olyan lehetőségeket kívánunk biztosítani, melyek lehetővé teszik az alaptantermekben működtető alárendelt hadtáptörzsek vagy aljátárszók gyakoroltatását, illetve elektronikus számítógépes hadtáp programok változó adatainak géptávirón és távbeszélőn történő továbbítását a számítógép felé.

A hadtáp vezetési szaktanterem előadások és gyakorló foglalkozások esetében 12—18 fő részére, törzsvezetési gyakorlatok, illetve hadijátékok esetében 20—25 fő részére teszi lehetővé az elhelyezést.

Előzetes terveink szerint a szaktanterem évi igénybevétele — beleértve a tanárok és a hallgatók önálló felkészülését is — mintegy 1200—1300 óra.

Elgondolás a hadtáp vezetési szaktanterem alkalmazására

Az akadémián folyó katonai vezetőképzés során az oktatási formák változatos kombinációi kerülnek alkalmazásra a képzési célok megvalósítására és a korszerű tartalom feldolgozására.

Ezen oktatási formák tartalmi és formai követelményeit a „Módszertani Irányelvek” rögzítik.

Úgy gondoljuk, hogy a létrehozott hadtáp oktatási komplexum — mint az oktatás egyik fontos anyagi alapja — szükségszerűen megköveteli az oktatási formákban — a Módszertani Irányelvekkel szoros összhangban — az eddigiektől formáiban eltérő új programok és normatívák kidolgozását.

Jelenleg erre vonatkozóan — mivel a hadtáp vezetési szaktanterem konkrét alkalmazásba vételét most kezdjük el — csak előzetes elgondolásokat alakítottunk ki, melyek gyakorlati tapasztalataival együtt kerülhetnek véglegesen rögzítésre.

Mint már előzőleg említést tettünk a hadtáp vezetési szaktanterem tantermi része — kialakításának megfelelően — alkalmas előadások, egyéni tanulások, konzultációk, bemutató foglalkozások, szemináriumok, konferenciák, csoportos foglalkozások stb. levezetésére, mivel technikai felszereltsége lehetővé teszi az audiovizuális hatások maximális érvényesülését és a programozott oktatás egyes elemeinek az alkalmazását. A tanárnak a foglalkozásra történő felkészülés során szem előtt kell tartani és külön „programozni” kell a foglalkozás levezetésekor tervezett szemléltetési módokat.

A hallgatók ismeretének elmélyítése, jártasságok és készségek kialakítása, fejlesztése érdekében a hadtáp vezetési szaktanteremben lehetőség van *röpfeladatok*, *törzsfoglalkozások* levezetésére, amikor a hallgatók gyakorlatlata, a különféle hadtáp helyzetek önálló és gyors elemzése, következtetések levonása, különféle hadtáp számvetések önálló elkészítése a cél. A törzsmunka mechanikus részeinek egyénenkénti, illetve törzsbe beosztott csoportonkénti felosztása — híradó eszközök alkalmazásával — lehetővé teszi a hallgatók parancsnok hadtáphelyettesi, szolgálatvezetői, illetve törzsbe beosztott tisztii kötelemek és módszerek gyakorlatlataát.

A hadtáp vezetési szaktanterem — véleményünk szerint — elsősorban *hadijátékok*, *hadtáp vezetési gyakorlatok*, *harcászati csoportos foglalkozások* levezetésére biztosít nagy lehetőséget, mivel a vezetéshez a való-ságot megközelítő feltételek adottak.

A hadijátékokon és a hadtáp vezetési gyakorlatokon a hallgatók egy gyakorló törzs keretén belül külön kijelölt beosztásokban tevékenykedhetnek. A komplexumban kialakított munkahelyeken — a vezetési eszközök bevonásával — lehetőség van a hallgatók felkészültségi szintjének ellenőrzésére is.

A vezetési komplexum gépi adatfeldolgozó termét — technikai felszerelésével — úgy tervezzük alkalmazni, hogy ott a hadtáp hallgatók kis- és középgepes programokat készítsenek önállóan vagy csoportosan, továbbá begyakorolják a meglévő és perspektivikusan adaptálásra kerülő

programok adatlapjainak kitöltését, azok továbbítását a rendelkezésre álló távbeszélő eszközök segítségével.

Úgy érezzük tehát, hogy az általunk — előljáróink segítségével — létrehozott oktatási bázis időszerű feladattá vált. Sok a tennivalónk azonban annak érdekében, hogy alkalmazása a magasabb hadtáp tisztképzésben hatékony legyen és intenzíven szolgálja az oktatás tartalmi tökéletesítését.

(A mellékletek a foylóirat végén találhatók.)